

САНА ОЛОХ

Х а н н а т
1981 сэл алтынны
15 күнүттэн тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЯ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 105 (5929)

1983 сэл. Балабан ыйын 3 күнү
СУБУОТА

Сыаната
2 харчы.

КОМСОМОЛГА ОТЧУОТ-БЫЫБАР

Балабан ыйын 17 күнүттэн алтынны 25-төр ды-
та оройуонка бары маннайгы сүһүөх уонна сыах-
таары комсомольскай тэрилтэлэргэ, комгруппалар-
га отчуоттуур-быыбардыыр мунньахтар ытыл-
лаллар. Ол туһунан ССКП уонна ЫВСЛКС рай-
комнарын бэроларыгар туһааннаах боппууос
дьүүлэһиллэн, уураахтар ытыллыбыттара.

Бу сүһүөх политическай интэр суолталаах кам-
пания ССКП XXVI, ЫВСЛКС XIX съездин, ССКП РК онтон кэллэҥи Пленумнарын, ордук
бийылыгы бэс ыйынаабы уураахтарын олоххо кил-
лэрин, пилыетка үһүс, сүрүн, сылын былаанна-
рын ситиһиниэхтэҥи толоруу иһин бүтүүн норуот
тыһаанынаах үлэ нахтатыгар турумут кэмнэргэ
ытылларынан ордук бөлүө, ордук эппиэттээх.

Отчуоттуур-быыбардыыр мунньахтар 31 маннай-
гы сүһүөх, 30 сыахтаары комсомольскай тэрилтэ-
лэргэ, 21 группаларга ытыллыахтара. Олор сек-
ретардарыгар, төрийэзчылыгыгар туһааннаах ре-
комендациялар оһоһулуннулар, сүбэлэр берили-
нилэр. Тэрилтэ сыллаабы үлэтин бары өттүнэн
интэр-тоһон ырытыахтаах, кырдыктаахтык сыа-
налыахтаах, саамай достойнайдары секретарынаа
быыбардыахтаах отчуоттуур-быыбардыыр мун-
ньахтары эрдиктэ, кичэйи бөлэмнир сорук ту-
рар. Бу өттүнэн уруксу сылларга боччумнаах итэ-
бэстөр таһаарыллаллар. Ол курдук, аһыгыт сыл-
лаахха, холобур, оройуон киһинигэр райпода уонна
дыһа уст, коммунальнай хаһаайыстыба производ-
ственнай управлениетыгар комсомольскай тэрилтэ
мунньахтара болдьохторугар барбатахтара.

Улахан болломтону мунньахтар сүрүн докумуон-
нарын — отчуоту уонна уураабы — үчүгэйдик ба-
лэмнээһинигэ уурулуохтаах. Аһыгыт өттүгэр со-
рох секретардар үчүгэй ис хоһоһо суох, үлэни
үрдүккөн эрэ аһар, кыра кээмэйдээх, критическэй
суох отчуоттары оһоһтууллар. Холобур, Карл
Маркс аатынан совхозтаары конференцияда дакы-
лаат быһырыллы оннук этэ. Үгэс курдук, оннук
отчуоттаах мунньахтар уураахтара даһаны мөлө-
һүөд, чопчу эбээһинистээһини суох буолааччылар.
Ити докумуоннары бөлэмнээһинигэ коллективнай
сыһыан наада.

Биллэр итэһэһини дакылааты дьүүлэһи көрө
суох барыһа буолааччы. Ханна дыһала турутуу
интэр-тоһон киһини ырытан, сирдээһин критика-
лааһы сирдээһингэ интэр-тоһон активнай буолааччы.
Оһон бу өттүн эмнэ көрүлүөхтээх.

Аһыгыт сыллаахха отчуоттуур-быыбардыыр
мунньахтарга комсомолоттар 80,5 бырыһыаннара
эрэ кытыһыны ылбыттара. Бу — сирэ суох намы-
һах көрдөрүү, тулуйууллубат итэһэс. Мунньахтарга
учуоска тулааччылар бука бары сылдыһылар си-
риһиллээхтээх.

Биллэн турар, бийылыгы отчуоттуур-быыбардыыр
комсомольскай мунньахтарга элбэх критическэй
эппиэт оһоһулуохтара. Санаа быыбардаһыт сас-
таап оһорду бэлэһиттөөхтүк түмэрэ, кичэйи үөр-
тэрэ уонна ыйылыбыт итэһэстэри туоратар ды-
һаллары уталыппакка ылар наада.

Саа көрдөбулэһинэн салайтаран бийыһ хаһа-
айыстыбанай боппууостары сиргэ идеологическай
маассабай-политическай үлэ соруктара ордук киһи
дьүүлэ туруорулуохторун наада. Комсомольскай
тэрилтэ авторитета, кини сабыдыала хас бирдин
комсомолец активностоттон, идейностоттон, дыһеси-
пилинэһиттөн улахан тутулуоттаах. Оһон, төһө
кыалларынан, тэрилтэ хас бирдин чилиһин дыһа-
лаларыгар сыанабыл оһоһулуохтаах.

Сыл аһын комсомольскай секретардар хаачыс-
тыбанай састааптара тупсарыллан иһэр. Бу — олох
көрдөбүтэ. Бийыл даһаны комсомольскай сала-
һааччыларынан авторитеттээх, принципнальнай,
тэрийэр дьоруурдаах, ыйыһылаахтык үлэһинир
эдэр коммунистар уонна ЫВСЛКС чилиһинэрэ
быыбардаһахтара.

Отчуоттуур-быыбардыыр мунньахтары бары тэ-
риһэлэргэ үрдүк таһымнаахтык ытыты — комсо-
мол бойбуой дьоруун саһылы үрдэтии биһир сү-
рүн усулуобуйата.

Хомуурга — мунутуур элбэх үлэһит күүһү!

● ССКП обкомугар

ОТЧООНУНА ИККИ ДЕКАДНИК

Сүһү аһылытын сого-
туопкалаһытын государств-
еннай былаанын бары
көрүнтэ толоруу сити-
һэр уонна бу үлэһэ үлэ-
ни кыайар нэһилиһинэ-
нэ, рабочайдары муну-
туур элбэхтик тардыһыны
хааччылар туһугар хал-
дан иһэр совхозтарга
сүһү аһылытын сого-
туопкалаһынына балабан
ыйын 1 күнүттэн бала-
бан ыйын 20 күнүгэр
диэри икки декадникы
ССКП обкомун секретар-
иата биллэрдэ.

Декадниктар кыайыны
лаахтарынан 20 хонук
устатыгар ордук элбэх
оту согодуопкалаһыт,
графиытарын толорбут
совхозтар аарыллыахта-
ра. Икки декадник кыайы-
һыларга хаһаайыс-
тыбаларга УАЗ-469 эбэ-
төр амаллаах УАЗ-469
массыналар фондалара
туттарыллыахтара.

Саха АССР Тыатын
хаһаайыстыбатын минис-
терствотын балабан
ыйын 1 күнүттэн бала-
бан ыйын 20 күнүгэр
диэри согодуопкалаһыт.

март от хас бирдин
тоннатыгар төлөбүр 10
солкуобайынан үрдэти-
лэрин, отчуоттар кыайы-
һаһыларыгар ордук
үрдүк көрдөрүүнү сити-
һэстэри көрүтэһиннэ
туһанарга хас совхоз
айы уоннуу кулун кө-
нүлэһимиттэ, тыа ха-
һаайыстыбатын минис-
терствотын фондатытан
«Дружба» бэс эрбэһи
атыллыырга көрүлү-
бүтүн туһунан эппитин
сидиһиһээһэ ыларга.
ССКП райкомнарын,
горкомнарын, райгорис-

полкомнары, тыа ха-
һаайыстыбатын управ-
лениелары, парткомнар
секретардары, совхоз-
тар директордарын үлэ-
ни кыайар нэһилиһинэ-
ни сүһү аһылытын со-
годуопкалаһынына му-
нутуурдук түмө тардары
сидиһэллэрингэр, былааны
толоруу хааччылаһа-
рыгар сорудахтаныа.

Декадниктар түмүктэ-
рин балабан ыйын 20
күнүгүгэ турутуунан та-
һаарыгар тыа хаһа-
йыстыбатын министрест-
вота эбээһинистэһэ.

ЭЛБЭХ СИЭМЭ БУРДУГУ

КАРЛ МАРКС АТЫНАН СОВХОЗ
ОДЬУЛУУННААБЫ ОТДЕЛЕНИЕТЫН БУРДУГУ
ҮҮННЭРЭЭЧЧИЛЭРИН СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЯ
ЗЕБНЭЗТЭЛИСТИБЭЛЭРЭ

Бурдук туруктаах үүнүүтүн ылым үрдүк конди-
циялаах сирдээһин саһаллар. Ол иһин бийыһы
Одьулуун отделениетын бурдук үүннэрээччилэрэ,
сиэмэ бурдукту ыраастаһынына манньык эбээһэ-
листити ылылабыт:

- сиэмэни ыраастаһыны балабан, алтынны
ыйларга ыһытан бүтэрэргэ;
- былааннаах 300 тонна сиэмэ бурдук үрдүк кы-
лаастаах буолуутун хааччыларга;
- ыраастаһынына ЗАВ-20 агрегаты үлэһэтэргэ.
(Эбээһэлистити коллектив чилиһиниринэн
бир санаанай ыдылыһа).

ТЭРЭЭНИНЭ ҮЧҮГЭЙ

Инициетте куолун үр-
дүнээһи 27 гектардаах
хортуоппуй баһыһаһы-
гар киһирэи кытары кы-
һыт танаска сурулуубут
плакаттар ыраахтан үлэ-
һэ ыһыра, ууһа кы-
һыласталаар. Бу — Субу-
руускай аатынан совхоз
Хатыһытын Н. П. Чени-
гинаров салайар хортуоп-
пуй үүннэрээччилэрин
баһыһалара. Кипилэр
бийыл 400 тонна хор-
туоппуй үүннэрэр эбээһэ-
листитиһээхтэр.

— Бийыл хомууру үчү-
гэйдик тэрийбиттэр, —
диһир Е. И. Куриков аа-
тынан Чурапчы орто ос-
кулатын учуутала М.
Н. Минирова. — Үлэһини-
гэ бэрт көхтөөх. Кылаас-
тар икки ардыларыгар,
оскуолаларынан хортуоп-
пуй хомуурута социалис-
тическай куоталаһыны тэ-
риллэн кыайылаахтары
биримэйлээһин олох-
томмут. Бэһээһэ Волтоһо
аһыс кылаастаах оску-
лата бастаабыта. Бийыһи

оскуолаһыт иккис буо-
лута. Үлэ албан аатын
дуоскатыгар ким төһөнү
үлэһээһити барыта сурул-
лаа иһэр.

Бийыһ сана МТЗ-82
тракторы ыһыт Н. А.
Протопопов уонна Н. Н.
Степанов компалкалары
таһаарылаахтык үлэһэ-
тэллэр. Оройуон киһини-
тин элбэх киһи таһсан
комсомоһор. Баһаһаһыны
1 күнүгэр барыта 1224
куул хортуоппуй хому-
луһа.

Ц. Окодешиников,
Снимостарга: Болтоһо

СҮӨҮГЭ КИМ ТӨҮӨ АҢЫЛЫГЫ БЭЛЭМНЭЭТЭ

(БАЛАБАН ҢЫЫН 1 КҮНҮНЭЭБИ ТУРУТУНАН)

Совхозтар, отделениелар	Үлэһит аһсаана	Охсуу (гектар)	Кэбисһи (тонна)	Силэс (тонна)	Отмэрк кэһэ (тонна)
Карл Маркс	672	12762	7147	2115	172
Одьулуун	269	4754	2537	610	172
Мунуудай	218	5585	2545	815	—
Бахсы	185	2223	2065	690	—
Субуруускай	222	6895	4548	1100	—
Хаһылы	125	2902	1796	600	—
Волтоһо	97	3993	2752	500	—
Эриһэр: Эрнестин	576	11732	6921	1470	180
Хоптоһо	205	3785	1963	520	180
Хадаар	123	3050	1794	700	—
Кайаһыт	140	2562	1704	250	—
Чакыр	108	2315	1400	—	—
«Чурапчы»	448	7571	6277	1962	—
Сылан	242	3850	2683	437	—
Кидэһи	116	2041	1422	900	—
Арыһаах	90	1680	1172	625	—
«Мунуудайы»	249	6467	4733	3277	—
Волуһур	183	3691	2913	2627	—
Солоһыс	66	2776	1820	650	—
Орой. үрдүнэн.	2167	45427	28626	9924	352

Тыа хаһаайыстыбатын управлениета

аһыс кылаастаах оску-
латын үөрэнээччилэрэ
хортуоппуй хомуурутар;
механизатор Наум Алекс-
севич Протопопов.
Автор фотолара.

Оскуолаларга бастакы чуораан тыаһаата

Хатыны орто оскуоланын боруугун аан бастаан атыллылар кырачааннары, кинилэр майнайгы учууталара, быйыл Магаданнаагы педагогическай институту бүтэрбит А. Н. Конярина үөрөхтө көрүстө.

Снимокка: бастакы чуорааны I кылаас үөрэнээччигэ Марианна Попова тыаһатар.
П. Оконешников фотота.

ЭЙЭ УРУОКТАРЫНАН САБАЛАННА

Күнүнү чарыххай күннөөх ыраас саремар-дарыта сиккиргэ бигэмнү тыыннаах сибээжи дөрбөлөрө тутуурдаах үөрбүт-көппүт кыраакый уолаттар уонна кыргыттар оскуола олбуорун көктөөх күйгүөрүнэн толорбуттар. Кырачааннарын сиккиит төрөппүттэр сирэйдэра сырдык мичээринэн сыһаайбыт. Тохтоло суох музыка, ырыа тардыллар.

Сотору учууталларын көмөлөрүнүн оолор кылаастарынан илардаһан тураллар.

Бу—Чурапчы орто оскуоланын начальнай кылаастара сага үөрэх дьыла айыллыгыгар анал-лаах үөрүүдээх линейкага муһунулар.

Үөрэнээччилэри, учууталлары, төрөппүттэри уонна ыалдыттары бастакылар оскуола начальнай кылаастарга завуча К. А. Оконешникова ээр-деллэр. Кини бүгүн бастакы уонна пер-вэй

кылаастарга 100-түү үөрэнээччи ылыллыбыттары оскуола үөрэх дьыла-аһтар бөлөм буолбутун иһитиннэрэр. Учуталларга аалырыстаабыт эрэдетиһэр завуч Бүлүүтээби педучилищени бы-йыл бүтэрэн кэлбит эдэр учууталлар Т. Д. Ники-форова уонна О. А. Ан-дросова ааттарын ааһына.

—Эһиги, оолор, ура-ты дьоллоох кэмгэ оло-рсуут, үөрэнэбит. Сэри-и алдырхайа диэн тутун билбэккит,—диэн эттэ оройуон бочуоттаах граж-данина, сэри уонна пе-дагогическай үлэ ветера-на Г. Д. Ефимов.—Оттон биһиги көлүөнэбит аас-пыт алдырхайдаах сэри уотун ортотунан ааспыта. Оно молуһуонунан со-ветскай дьон эһиги дьол-гун иһин тыыннарын то-дук уурбуттара. Бүгүн даһаны империалистар биһиэхэ сэриинэн сууда-йаллар.

Ветеран итинтэн сал-гыы Эйэ нэдиэлэтэ ыы-

тылларын, онуоха актив-найдык кыттыы хас бириднэ иһэһинэй кини буоларын бэлэтээ-тэ.

Сага үөрэх дьыла сага-лаанытынан эвэрде тыл-лары итини тэһэ оскуола майнайгы сүһүөх пар-тийнай тэриятэтин секре-тара В. В. Илларионов, сэри уонна үлэ ветера-на С. М. Максимов, то-рөппүт В. Д. Панигина эттилэр.

Оскуолара сага ки-ирээччилэри III кылаас үөрэнээччигэ Коля Васи-льев истинник эвэрделээ-тэ. Ол көппүтүн үһүстөр I кылаас үөрэнээччилэри-гэр букаардары бэлэтээ-тилэр.

Түмүгэр II «в» кылаас туйгун үөрэнээччигэ На-таша Чайка күүтүүдээх бастакы чуорааны чу-даарда ылатта.

Сырдык кылаастарга бастакынан «Эйэ уруок-тара» ытытыллылар.

«СО» көрр.

Грузинской ССР. «Груз-сельмаш» научнай-произ-водственной холбоһу, колхозтар, совхозтар уон-на ирилизиннэ иларда-йыларын толорон ач-чыдай механизация сред-стволарын онорон таһа-рыны улаатыннарар. Вилики НПК предпри-имеларыгар кыра ко-мэйдээх трактордары уон-на мотоблоктыры, тыа хаһаайыстыбаннай тэри-дэр (комплектары (бу-лууктары, культиваторы, кырабыллары, ко-силкалары, ыстараччы-лары, иһин хаһааччы-ры, о. д. э) агрегаттары онорон таһаарыа бэ-лэмнэни ытытыллар. Ач-чыдай техниканы онорон таһаарыага идэтиһэр ита-льянскай фирмалар ли-цензияларыннан 1984 сы-лаахха 16 уонна 5-7 тн күүһэ күүстээх кыра трактордары уонна мото-блуктары онорон таһа-рыа сагаланыага.

Снимокка: итальянскай фирма косилката агре-гаттаах мотоблогу ВНИИ-горсельмаш согурунуга Иван Ковальчук үлэтиһэр көрдөрөр кэмидэр.

Г. Киквадзе фотота (СССР фотохрониката).

ТЫЛГА ЭРЭ БУОЛБАККА, ДЬЫАЛАҔА КӨРДӨРҮӨХХЭ

Дойдута үлэһиннэр ычча-ты кийбээни үөрэхтээһин олохтоһуоруттан 40 сыл-аста. Биһиги оройуон-мутулар бу дьылаа 50-с сылларга Чурапчы орто оскуоланын иһинэн үлэ-һиннэр кылаастары аһы-нан сагаланыыта. Оттон 1959 сылтан ыла бэйэ-тэ туспа оскуола быһыы-тын үлэһиннэр. Ити кэмгэ барыта 700-төн тахса үлэ-һиннэр ыччат орто үөрэ-би бүтөрөн ситиһ-көтүү аттестатын, 300 киһи абыс кылааны бүтэриг сивде-тельствотын ылла.

1980 сылтан оскуола туспа үөрэнэр дьыла-м-мито, үөрэтин ордук та-быгастаах сессиянай форматыгар кирибэтэ. Ол түмүгэр үлэһиннэр ычча-ты үөрэһинэн хабыы ахса-на элбээтэ, үөрэтин-иитин хаачыстыбата салгыы

тупсарылына. Эскөтүн X пятилетка сылларыгар орто үөрэби бүтэриг аттестатын 187 киһи ылы-быт буоллаһына, XI пятилет-ка үс бастакы сылыгар орто үөрэби 192 киһи бү-тэрдэ.

Үлэһиннэр ыччаты үөр-этин боппуруоһунан ордук утумнаахтык Сылан сель-совета (исполком предсе-датель Баишев В. П.) үлэ-һиннэр. Кэлин үс сыл ус-тата бу иһиликтэн 42 киһи үөрэммит кылаас-чырын бүтэрдилэр, ол иһинэр 26 ыччат орто үө-рэби бүтэриг аттестатын ылыллар. Кэлин сыллар-га Одьудуун, Холтоҕо, Чапыр сельсоветтара, оло-һу дьаһады хааччылы-управлениета, кини ба-лыһа, сибээс уезла, рай-по коллектива ыччаты үөрэтингэ эмгэ элбэх үлэ-

ни ытытылар.

Быйылгы үөрэх сылы-гар 230 киһини үөрэтэр сорук турар. Бу улахан сорук толорууга миһэт-тэ партийнай, советскай органныр олохтоохтук ыс-сан үлэһиннэр, ситэ ор-то үөрэҥ суох ыччаты үөрэтингэ тиэрдилибит былааннары толорууга урукку сыллар итэҥэстэ-рин хатылаабаттара, ма-ныаха ылыллар уураах-тары толорууну тэрийэл-лэрэ тыл дьылааттан арахсыбатын ситиһэллэрэ эрийилэр. Хас бириднэ үөрэнээччин сессия би-риэмэтигэр үлэттэн босхо-лоон үөрэххэ ытыты, ыччаттар үөрэнэр бири-эмэлэригэр хамаастарын толору төлөөһүн, сити-һилиэхтиг үлэһиннэр уон-на үөрэнэр ыччаттарга моральнай уонна мафе-

риальной көмүлээһини оноруу курдук боппу-руостар быһаарыллыах-таахтар. Маныаха сов-хозтар директордара, от-делениелар управля-щайдара, атын үлэ кол-лективтарын салайааччы-лара көмөлөһөллөрө наа-да. Урукку курдук, үлэ-һиннэр иһин тийбэттигэр сүтэһэн, үлэттэн босхо-лообот буолуу, эбэтэр босхо-лоон бирикээс таһаа-ран баран ону толортор-бот буолуу табыллыбат.

Дойду үрдүнэн ыччаты бүтүүн орто үөрэхтээһин оскуона олоххо кириде. Үлэһиннэр ыччат 16 са-һыттан 30 диэри бары бүтүүн булгуччулаахтык үөрэнээхтээх эбээһинэ-биһиги Төрүт сокуомму-тугар — Конституцияга суруллар.

«Хас бириднэ үлэһиннэр

ыччакка — орто үөрэ-би» диэн девизинэн биһиги ытытылар. Бүтүн Союз-таады көрүүгэ активнай-дык кыттыы эрэйиллэр.

Быйыл үөрэнээхтээх ыччаты бары совхозта-рынан, отделениеларынан, предприятиеларынан уон-на тэриятэлэринэн, бири-днэ киһинэн сүүмэрдэ-ниэхтээх. Үөрэх оройуон-наады салаата, комсомол райкома балаһан ыйын иккис агартыгар оскуола педколлективын кытта холбоһон командировка-лары тэрийээхтэрэ, эдэр үлэһиннэри үөрэтин уон-на иитиһи проблемалары-гар улахан болдомто-лоохтук сыһааһынаах-тара диэн эрэниэби баҕа-рыллар.

Н. ДЬЯЧКОВСКАЯ, очнай-заочнай орто оскуола директора.

СОВХОЗТАР ТУТУУЛАРЫН ХААЛЫЫТТАН ТАҔААРЫАХХА

Агропромышленной холбоһук советыгар

Пятилетка үһүс, сүрүн, сылыгар совхозтар ха-һаайыстыбаннай ныма-нан капиталнай тутууга ытытыахтаах үлэһиннэр соруктара агропромышлен-най холбоһук советыгар өссө быйыл олунньу 19 күнүгэр дьүүллэһиллэн туһааннаах уураах ылы-лыбыта.

Соторутааҕыта АПХ со-вета бэйэтин уочараттаах мунуулар ол уураах хай-дах толоруулан иһэрин туһунан боппуруоһу көр-дө. Информацианы тыа хаһаайыстыбатын произ-водственной управлени-тын тутууга инженерэ С. Е. Матвеев онордо.

Сыл сэттэ иһин түмү-гүнэн хаһаайыстыбаннай нымадан тутууну ыы-тыы баара суоҕа 33,6 бы-рыһыанга төһүстө. Ол эбэтэр, сыл устата 49 объект тутууттар бы-лаанна көрүлүбүт 1 мол. 487 тыһ. солк. үптөн баа-ра суоҕа 400 тыһ. солк. үлэ көмүрүтиллиһэ. Быйыл үлэҥэ кириэхтээх

объектарга тутар-таһар үлэлэр былааннара 41,6 бырыһыан эрэ толоруу-лан иһэр. Онон үлэҥэ киллэриллээхтээх 62 квар-тира уонна 1500 сүөһүгэ суоттаммыт 12 хотон ту-тууларга сирэ суох тар-дылыһылар.

Хаһаайыстыбаннай ны-мадан капиталнай ту-тууну ытытыта Карл Маркс аатынан уонна Су-буруускай аатынан сов-хозтар сыллаабы былаа-ны толорууга үлэни өссө тэтимнээхтиг ытытыллара лүүтүлэр. Оттон пяти-летка устата, үлэһиннэр үлэһиннэр, оолорор уонна сыһыанар усулуобуйа-ларын тэрийиһигэ эбээһэ-листибэлээх «Чурапчы» совхоз бэйэтин объек-тары тутар-таһар үлэ-лэр былааннарын сычча 19,4 бырыһыан толордо. Быйыл үлэҥэ кириэх-тээх 11 объект 12 киһи-дээх икки биригээдэ ту-

руоруллубут. Оттон субу-руускайдарга 8 объекка төрт биригээдэнэн 25 ки-һи үлэһиннэр.

Тутууга, уруккутун кур-дук, Эрилик Эристин аа-тынан совхозка суолта берилибэтэ. Сыл сэттэ ыйыгар эриликтер баара-ара 62 тыһ. солк. үлэни ытытылар. Бу кэмгэ бы-йыл сага төрилибит «Мындаарайы» совхоз итиннээхтэр 2 төгүл элбэх үлэни толордо.

АПХ совета хаһаайы-стыбаннай нымадан ка-питалнай тутууга ордук бытаарыны таһаарыт «Чурапчы» уонна Эрилик Эристин аатынан сов-хозтар директордарын быһаарыларын иһиттэ уонна киһилэр былаан-наах үлэни толоророн эрэниэрүлэрин учуоттаан кытаанах ыйыны онор-дэ. Совхозтар директор-дара былааннаах, быйыл үлэҥэ кириэхтээх объек-

тар тутууларын күннэтэ контуруолга ылаң, хас бириднэ объекка эппиэт-тээх дьону аһылылары-гар, тутууну түргэн тэти-миһэн уонна хаачысты-балаахтык ытытары хаач-чылаһылар, тутуу би-ригээдэлэрин, киһилэр састааптарын санардан тэрийэллэригэр соруудах-тынылар. Олору олоххо киллэрингэ анал тэрэ-һин-техническай дьаһа-лары онгостон үлэһиннэр-гэр сүбэлэһтэ.

Хотон ыарахан үлэ-лэригэр механизацияны киллэрээхтээх. «Сельхоз-техника» субподряднай тэриятэтин аналлаах ПМК-ла быйыл дуоҕаба-даах 7 объектарын ме-ханизациялаһыныга бири-да солкуобайдаах үлэни ытыа илик. Ол курдук, Карл Маркс аатынан сов-хоз Толоонутар 120 сүө-һүгэ хотон, Мугудайга 25 миһэтээх гараж, Эри-

стик Эристин аатынан совхоз Кэтит Күөлүгэр уонна «Чурапчы» совхоз Сыланьгар 120-лиг сүө-һүгэ хотоннор, Соловьев отделениетыгар сибии-нэ ферматын таһар үлэ-лэрэ сиппэт туруктаах-тара бэлэтэһтэ. Онон сибээстээн «Сельхозтех-ника» холбоһуга (управ-ляющей Е. А. Борисов) «Чурапчы» совхоз Түө-кэй аатынан совхоз Вол-тоһотугар тутуулар хо-тоһонор механизацияла-рын ситэрэн алтынны 1 күнүгэр диэри үлэҥэ киллэрэри хааччыларьгар соруудахтатта.

Тыа хаһаайыстыбатын министрствотын иһинэн быйыл сага тэрилибит ПМК Чурапчытаады учаастага (начальник И. Н. Сивцев) алтыннык 15 күнүгэр диэри «Чурапчы» совхоз титулулар үбүлээ-һингэ кирибит кириич-

тэ сыабын сарайдары уонна икки 4 кварти-лаах уопсай дьылаар аһа-латтарыг остуолбалары туруорарьгар уонна бэйэтин базатыгар 2 квар-тиралаах уопсай дьыла арболитынан тутан бүт-рээригэр соруудахтатта.

Совет совхозтарга та-һаарыт кэмидэр ыты-лыахтаах тутар-таһа үлэлэр уонна быйыл үлэ-лэр кириэхтээх объек-болдохторун өссө төгү-чуолкайдаата. Ол курдук былааннаах 49 объекка 25 тыһ. быйыл үлэҥэ ки-лэриллээхтээх. Ол иһин-гэр Карл Маркс — 6, Су-буруускай — 2, Эрилик Эристин — 6, «Чурапчы» — 6 объект Олорго 2 тыһ. солк. ол э, сыл түмүгэр 1 мол. 208 тыһ. солк., үлэ, ытытыллы-бына эрэ хаһаайысты-баннай нымадан капиталнай тутуу быйыл былаана толоруула-кыахтаах.

О. СМЕРНИКОВА

Народнай
хонтуроол
спраницата

Дьон-сэргэ кырабы харабынан

НАБАРАДАНАН, КОНТРОЛЕРДАР

Народный хонтуроол органныгар активнай үлэ-лэриг итин Саха АССР народный хонтуроолун Вочуогунай грамотатынан набаарадалаһылар.

Кандидскай Иаан Иаанович—народный хонтуроол комитетын штаты таһынан инспектора.

Иажевский Иван Дмитриевич—«Чурапчы» совхоз Арбылаах отделениетынаагы народнай хонтуроол группатын чилиэн.

Ишюкентьев Петр Игдальевич—народный хонтуроол комитетын штаты таһынан инспектора.

Борасов Константин Васильевич—народный хонтуроол комитетын штаты таһынан инспектора.

Мичин Павел Федорович—Эрилик Эристин аатынан совхоз Хайтахыт отделениетынаагы народнай хонтуроол группатын председатели.

Матвеев Семен Егорович—народный хонтуроол комитетын штаты таһынан инспектора.

Попов Илья Ильич—Эрилик Эристин аатынан совхоз Хонтото отделениетынаагы народнай хонтуроол группатын контролера.

ДЬАҔАЛЫ ЫЛБАТАХТАН

Одьулуун отделениетыгар маччиронг ыдарытар үлүгү ыаһынга, государственноттоо туттарылар үтүгү сачыстыбатыгар, фермалар сачтарнай турукта-рыгар улахан көтүгүлэр таһаарылыбыттарыа норуот доторнайдарынан арыаллыбыттарыа. Ол донниттан манна үрдүк үтүгү охсуууга хам-лаһын таһаарылыбыта.

Народнай хонтуроол комитетынаагы комитеттаа боппуруоһу көрөн ба-ан, сүбүгүтүн ылыллар ородуусуулары үрдэ-лэп, государствова ылылаһынга баар ыахтары толору туһам-

маталарын, хаһаайысты-баннайа суох быһыыла-ры таһаарыттарынан инни совхоз директорын эбэ-бинэһин толорооччу-лар сачтарнай турукта-рыгар улахан көтүгүлэр таһаарылыбыттарыа норуот доторнайдарынан арыаллыбыттарыа. Ол донниттан манна үрдүк үтүгү охсуууга хам-лаһын таһаарылыбыта.

Народнай хонтуроол комитетынаагы комитеттаа боппуруоһу көрөн ба-ан, сүбүгүтүн ылыллар ородуусуулары үрдэ-лэп, государствова ылылаһынга баар ыахтары толору туһам-

К. МАКСИМОВА.

ХОРОМНЬУ ТОБО ТАХСАРЫЙ?

Субуруускай аатынан дьыбат комиссия бэрэ-совхоз Болтогостоогу от-делениетын Кындааһыгар та 4,3 бырыһыан буола-ыйыл бэс ыйын 24 кү-нүн, сепараторнай үтүгү сыатын сыһа-хал-туун аһыллан үлэлиир. суол оһоһулан—быһа-ти, оһоһо өттүгүн наада-лаах бары дьаһаллар ылыллыбыттар.

Ол эрэри үтүгү сыаты-гар ытыллыбыт бэрэ-жэркэлэр улахан көтү-гүлэр бааллары ары-ылар. Вэрэбиркэ үс берматтан кирибит би-сүгүнээри үүккэ ыты-ынына. Фермалартан үү-ү сарсыарда 10, күнүс киһээ 11 чааска үтүгүтүр автомашинанан бу боппуруоһу көрөн ба-раллар. Сурунаалтан итэһэстэри туоратыыга кестөрүнүн, үтүгү сыатын дьаһаллары ылаахпыт», дьин эрөннэриилэрин болдомтого ылан туран, эһитэр эбит. Ардыгар эт-үтүгү комбинатын ди-ректора С. Д. Макаро-ван күннээри орто көр-көрүүнү таһаараллар. Ол диссейгэр М. С. Плато-новка ыйын онордо, күрдүк от ыйын 25 кү-нүгэр күннээри үтүгү орто сыата 3,4 бырыһыанга ночооту сабалларыгар тэһиэспит. Оттон ити соруудаххата,

Хонтуроол мөлтөбүнүн туһанан сепараторнай пуун сачиэдиссэиэ М. А. Монастырева бэйэтин эбэһинэһитэр көтүмэх-тик сыһамнаспыт. От-тон совхоз Болтогостоогу отделениетын зоотехни-ка Н. А. Федотов бири-мэтигэр сылдьан хонту-роолу олохтооботок, ыһытыһы туруорбатах. Ол да түмүгэр, агарда-с үтүгү сыатын сыһаа бы-һаарыттан, совхоз ула-хан хоромньуга тэби-либит.

Народнай хонтуроол оройуоннаагы комитетта бу боппуруоһу көрөн ба-раллар. «Таһаарылыбыт итэһэстэри туоратыыга кестөрүнүн, үтүгү сыатын дьаһаллары ылаахпыт», дьин эрөннэриилэрин болдомтого ылан туран, эһитэр эбит. Ардыгар эт-үтүгү комбинатын ди-ректора С. Д. Макаро-ван күннээри орто көр-көрүүнү таһаараллар. Ол диссейгэр М. С. Плато-новка ыйын онордо, күрдүк от ыйын 25 кү-нүгэр күннээри үтүгү орто сыата 3,4 бырыһыанга ночооту сабалларыгар тэһиэспит. Оттон ити соруудаххата,

Е. БОРИСОВА.

Оройуон совхозтарыгар туһаа таһаары үлэлэрэ 1970 сылтан оһоһулаах ньюөлсүтүлүөх сирдэри сачаһаммыттарыа. Бу би-һини кураан сирдээх-уот-таах оройуонмутугар улахан хаһаайыстыбан-най сүөхталаах, кэскил-дээх, сирн туһаныы кө-дүүүһүн үрдэтэр пробле-маны буолар.

Кара Маркс аатынан, Субуруускай аатынан уонор «Мындааһаайы» совхозтарга 1982 сыл-дээххэ бырайыактыыр-сметнай докумуоннар-лаах 983 гектардаах итинник сир учуокка

быраһылынылар. Ити сүрүннэри бөрөбулуоха-рын куруулаһынтен, оһор тутта туһаттан тах-сыларынан уонна уу саппааһа тиийбөтүттөн таһыта. Болурга 200 гектардаах сир оһоһу-лан баран, бырайыак быһыытынан куруу-тутулуубакка, туһаныы биэрбөтө. Арай, 60 гек-тардаах сирн кэлин сов-хоз бэйэтин күһүнүн куруулаһан билигин сим-лэстиир эвеноһа сыһа-рын туһанар. Мындааһа-йыга 266 гектардаах «Волжанка» систематын өрүс хаһааннаһыныгар

ылыллыахтаах үтүгү бэйэ-дэ туһар сыанатынан та-һаһай көрдөхкө, быра-йыактамытынааһар ба-лараа төгүл ночооттоох-тук туһанылаллар. Оһор системалар ороскуотта-рын сабыһылырын бол-дого хастыы эмэ сылы-нан уһатылар. Бу өттү-нэн совхозтар учуотта-ныахтаахтар уонна хон-тууроолу олохтоохтаахтар. Билигин туһаныллы-бакка сытар 600-төн тах-са гектардаах оһоһу-лаах сирдэри списанига ытар туһунан буолба-ка, боппуруос оһору түдгүнник туһаа таһа-

хын итэһэстэрдээх үлэ-лэбиттэрин түмүгэр Со-ловьевка, Хонтото, Одьулуунга, Мутудайга, Кытаанааха оһоһулаһу-т сирдэргэ бырайыакка кө-рүллэр үлэлэр сирни ыһытылаһахтарыны тү-мүгэр туһаа таһаары-лыбатылар. Үгүс соло-һуннар тоһутталаһан хартан таһаарынан үү-нөн хааллылар. Ман-нык эппиэте суох бы-һыыты сирн туһаныы сокуоннарын курууба-дын көһинтөн атыныы сыаналыахха сатамат. Сирн туһаныы куль-туратын үрдэтиһэ анал-

СИРИ ТУҔАНЫЫ КӨДЬҮҮҔҮН ҮРДЭТИЭХХЭ

ылыллыбыта. Быйыл Эрилик Эристин ааты-нан совхоз 216 гек-тардаах туһанылаах сыл-дьар баһыналарга ньюөлсүтэр системалары үлэһэ киллэрдэ. 50 гек-тарга ардахтатар систе-маны киллэрэн хортуоп-пуу үүннэрэр эвеноһа биэрэ. Ааспыт сылларга «Чурапчы» совхоз 176, Кара Маркс аатынан совхоз 140, Субуруускай аатынан совхоз 80 гек-тардаах сирдэри хаһаа-йыстыбаннай ныманан онорон симлэстиир эве-ноларга сыһарыбыттарыа.

Оройуон 15 симлэстиир, 4 хортуоппуу уонна оһуруот аһын үүннэрэр эвенолара сүннүүнэн ха-һаайыстыбаннай аһаан-на кириэн үлэлиилэр. Кинилэргэ 20-төн тахса трактор, 18-ка тиийэр насоснай станциялар уонна ардахтатар уота-новкалар бааллар. Оһон ньюөлсүтүлүлэр сирдэри туһаныы хайысхата сов-хозтарга сүннүүнэн бы-һаарылына дьээххэ сөп.

Ол эрэри туһаа та-һаарылыбыт культу-рай ньюөлсүтүлүлэх баа-һыналары туһаныы ач-чаан иһэр. 76 гектардаах Буор Дьэ, 127 гектар-даах Дьэччима, 50 гек-тардаах Одьулуун куль-турнай маччиронтигэр

кытыыта тахсыбыт муус алдытан биэр да сыл үлэһэбөккө туһаттан та-рыкта.

Билигин совхозтар са-лалталара, тыа хаһаа-йыстыбатын управле-ния специалистарыа ити объектар бырайыактарыа сыһатын, онон итинник улахан ночооттор тахсы-быттарыт бөһөһүннэлэр. Ол эрэри угуллубут ка-питалыһай үбү тыалга көтүһүт туһугар дьаһа-лары ыларга билигин да ситэ болдомто ууруллу-бат, сирн туһаныы со-куоннарын куруубаһын иһин иһин ыһытыы туруоруллубат. Мисэ-тэтигэр культурнай мач-чиронтигэр, ньюөлсүтүл-лэр баһыналары туһа-ныы көдүүүһүн үрдэтин боппуруосстара народнай хонтуроол группалары кытаанах хонтуроолла-рыгар ылыллыахтаах. Уопсайынан, сир үлэ-гэ хаһаайыстыба биэр бы-рыһтаах салаата буола-рын ситиһиһэ болдомто күһүрдүлүөхтээх.

Билигин туругунан ити объектар үлэһэбө-төхтөригэр 700 тыһ. солк. суола-һаа суох сүтэриллибитин аһсыба-тахха да, ньюөлсүтүлүлэр культурнай сирдэр хас биердиги гектардарыттан

ран, ылыллыбыт обору-дованиеларын уонна тех-никаларын чөлүгэр тү-һүрөр үлэни специалис-тар уонна хаһаайысты-баннай салайааччылар быһаарыахтаахтар.

Үлэни төрдүттөн түп-сиринга чинчийи уон-на бырайыактаһын үлэ-лэригэр ураты болдомто уурулауохтаах. Ааспыт өттүгэр системалар оһоһулан олоххо кил-лэриилэн баран эрэ итэ-ростөр көстүүтэ совхоз-тарга улахан финансо-вай охсууну онорбула. Системаларга кэлэр тех-никаны уонна оборудо-ваниелары хара майна-һыттан атын хаһаайыс-тыбаннай үлэлэргэ ту-тарга суоттаныы булчу-чулаахтык тохтотулауох-таах.

Билигин оройуон сов-хозтара 8176 гектардаах сиргэ 1 мөлүйүүн 854 тыһ. солк. бырайыак-тыыр сметнай докуму-оннардаахтар. Ол эрэри бырайыактар Субуруус-кай аатынан совхозка билигин да арыһахтар. Оттон сүбү аһылыгын оһоруунан дьарыктанар «Мындааһаайы» совхозка бу үлэ көрдөбүлгэ ыраа-һынан эппиэттэһэбит.

Бедэрэсттэһэр төригэ-лэр ааспыт өттүгэр ула-

даах «Якутмелиовод-строй» мехучастога бы-лаһынаах соруудахтарын төлөрбөт, баар техника, оборудованиэ ыһамтала-ра толору туһаныллы-баттар, үлэ онорумтуота наһаах. Коллективка үтүгү дьиссиплиниэтин бөрөһөтүгү, социалис-тической куоталаһыны төрийлэп үлэ ситэ-суох төриилэр. Оһор да түмүктэригэр мехучасток 70 тыһ. солк. ирскэ тэби-лиһэ. Төригэ маннаах туруктаһыыга оройуон совхозтарыгар сирн түп-саран оноруу уонна ньюөлсүтүү курдук кэ-киллээх үлэлэри ыһыты-ны кумааһыга эрэ хаал-ларар кутталы үөскэтэр.

Сирн кытта үлэни түп-сарар дьаһаллары бөһө-тэһит олохтоох Совет-тар сессияларын быһаа-рылалара олоххо кири-итиэр хаһаайыстыбан-най, төрийэр үлэни дьинтэһэтик ыһаан уонна үлэ хаһыытын хонтурооллаһыны жүү-хүрдө, пяталетка хаал-быт сылларыгар хамса-тылаах дьаһаллары ылар соруу туһар.

А. ФИЛИПОВ,
народнай хонтуроол
оройуоннаагы
комитетын
председатели.

ЭППИЭТИНЭС БААР БУОЛЛАБЫНА

Оттук-энергетическай ресурсаларын көдүүс-тээхтик, кэмчилээн ту-һаныы—билигин комит-тир дьөһүлүһах ирдэ-била. Хас биердиги литр уматык, оһууохтуур ма-тырыһаа, киловатт-чаас, электроэнергия, о. д. а. барыта кытаанахтык учуоттаныахтаах, сөп-төөх кэмийинэн эрэ ороскуоттаныахтаах.

Ааспыт сылларга оро-йуон совхозтара, про-мышленнай, производс-веннай уонна хааччылар төригэһэр, государс-веннай учреждениелара уматыгы уонна электро-энергияны туһаныыга улахан көтүгүлэри та-һаараллар. Дьээхуот ком-мунальнай хаһаайыстыба производсвеннай управ-ленигэр, эт-үтүгү комби-ната, райпотребобщество, районо, 13 М-дээх СПТУ электроэнергияны аһары ороскуоттаан народнай

хонтуроол оройуоннаагы комитетыгар дьүүлэм-миттэр. Совхозтар да-һаны, уматык уонна оһууохтуур матыры-һааллары туһаныыга сөптөөх бэрээдэги олох-тообонко, элбэхтик сө-мэлэммиттэрэ.

Онук итэһэстэри туо-ратыыта быйыл үлэ ба-лачча ыһытылына. Оро-йуон совхозтара сыл бастакы аһарыгар 2570 тыһ. киловатт-чаас элек-троэнергияны туһаны-лар. Атыныык эттэххэ, дьимккэ көрүлүбүгү-нээдэр 458-нан арыһаа. Арай, «Чурапчы» совхоз 2 тыһ. киловатт-чаас электроэнергияны аһары ороскуоттаабыта көһүн-нө.

Промышленнай, произ-водсвеннай уонна хаач-чылар төригэһэр, госу-дарсвеннай учрежде-ниелар ити кэмгэ 3165

тыһ. киловатт-чаас элек-троэнергияны ороскуот-таан, былаанга көрдү-лүбүтүттэн 142 тыһ. ки-ловатт-чааһы кэмчилээ-тилэр. Ол эрэри элек-тросчетчиктары кэмгэр булан туруорбаһа, мо-туордар кыамталарынан төлөөһүнэр. «Сельхозтех-ника» холбоһуга 85 тыһ. киловатт-чаас, «Якутме-лиоводстрой» мехучасто-га 68 тыһ. киловатт-чаас электроэнергияны орду-к ороскуоттаабыт курдук төлөтүлэр. Инноитити маннаах балыһыныһа таһаарбат туһугар лимити кытаанахтык тутуһу-сигиһилиһтээх.

Уматык, оһууохтуур матырыһааллары туһа-ныыта соруу хаһаайыс-тыбалар, этилибитин курдук, бэрээдэги бил-лэрдик түһүрүлүлэр. Су-буруускай аатынан сов-хоз ааспыт сылга 23 тон-на автобензины, 40 тон-

на дизельнай уматык аһары ороскуоттаабыта. Ол ааспыт сылаахха түспүт уһун ардахтар тө-бөлөрүнүн, суол ула-ханнык алдыһытыһын эрэ быһаарылыбатаа. Дьининэн, уматык, оһу-уохтуур матырыһаалла-ры туһаныыга бэрээдэг мөлтөх этэ. Итэһэстэри туоратыыга совхоз са-лаһата быйыл балачча үлэни ыһта. Заправка-лыыр пууһунгэ бэрээ-дэги олохтоһун, води-теллэртэн ирдэбили күү-хүрдүү үчүгэй түмүк-тэри биэрдиһэр. Түмүгэр, автобензины, дизельнай уматыгы аһары ороскуот-таһын таһаарылыбата.

Транспордаах төригэ-лэр уматык, оһууохтуур матырыһааллары туһа-ныыга үлэни салгыы түһсүр эбэһинэстээх-тэр.

С. НИКОЛАЕВ.

